

Brief 39 bij zondag 16 mei 2021

Met grote vreugde mag ik u laten weten dat de kerkenraad heeft besloten dat op **zondag 20 juni om 10.00** de kerkdiensten in de Mariakerk worden hervat, vanaf dat moment in het ritme van de **eerste en derde zondag van de maand**. Hoe dat precies zal gaan met eventuele beperkingen, hoort u later. Tot nog toe - en dat zal zo blijven - was het beleid van de kerkenraad ten aanzien van kerkdiensten aan de zeer voorzichtige kant. Iedereen besluit in vrijheid over eigen kerkgang, maar bij het door de kerkenraad gevoerde beleid en onder de huidige omstandigheden is de kans op besmetting minimaal.

Op de website, <https://www.pkn-mantgum.nl>, vindt u het laatste nieuws.

Vrijheid

Wij willen onze vrijheid terug, roepen mensen die alle beperkingen moe zijn. Hoera! roepen we, als er versoepelingen dreigen. Als ik de opgetogen gezichten zie van mensen die weer door de stad slenteren, een winkel binnen lopen of op en terrasje neerstrijken, dan voel ik pas wat ik heb gemist. Geluk ligt niet in de dingen zelf, maar in de vrijheid van het onbezorgde leven, de dankbaarheid daarom en dat samen vieren.

Op 5 mei vierden we 76 jaar bevrijding. Onder hen die leden onder de bezetting, zijn er mensen die vertellen dat na de oorlog en de bevrijding het leven definitief was veranderd. Vrijheid was niet meer vanzelfsprekend en altijd bleef daarna iets van de dol-dwaze vreugde en dankbaarheid over de nieuwe vrijheid het leven kleuren tot op vandaag.

Het oer-bevrijdingsverhaal lees ik in het boek Exodus. Mensen die als minderheid in een land meerderheid dreigen te worden, krijgen te maken met 'beperkende maatregelen'. Hun geboortegetal moet naar beneden worden gebracht; een bureaucratische formule voor babymoord. Mensen krijgen ruimere toegang tot de arbeidsmarkt; een propagandistische kreet voor gedwongen slavenarbeid. Aan de bovenkant van de piramide wordt gelukkig zoveel geld verdiend, dat de armen daarvan mee zullen profiteren; het misverstand van de vrije markt-economie.

Als de slaven geen leven meer hebben, krijsen zij naar de hemel om hulp en die komt. God hoort en daalt af. Hij roept Mozes om D-day voor te bereiden. En die dag komt. Bevrijding gaat altijd door een nauw geboortekanaal; door doodsangst heen ternauwernood gered. Daarna de woestijn, om vrijheid te leren. Aanvankelijk is er een hoerastemming, maar die gaat ook weer over. De woestijn valt tegen. De weg naar het land van de toekomst is lang. Aan slavernij raak je zó gewend, dat je er aan gehecht raakt. Mensen die na lange tijd uit de gevangenis worden ontslagen, hebben voorbereidingstijd nodig. Zij zijn bang geworden voor de vrijheid. Misschien schuilt daar wijsheid in. Eenmaal bevrijd, kijk je achterom en je staat stil bij de vraag waarvan je bent bevrijd: oorlog, verslaving, armoede, altijd maar denken dat jij er nauwelijks mag zijn.... Je bent ergens van bevrijd dat in het verleden ligt. Maar die toekomst: waartoe ben je bevrijd? Vrijheid gaat ergens naar toe. Wat doe je met die vrijheid? Heb je een beeld bij het land van de toekomst en ben je bereid je daaraan te committeren, samen met bondgenoten? Wat heb je daarvoor over?

Jules de Korte zong een lied over het land van de toekomst. Zonder dat zijn naam wordt genoemd, komt Noach erin voor. Het is geen vrolijk lied en het eindigt met een vraag over de toekomst:

Waar glijden we in 's hemelsnaam naartoe
als er zelfs geen vogel meer kan leven
in het land van de toekomst, het toekomstige land?

Dat lied is meer dan veertig jaar oud. Toen al zag Jules met zijn helderziende blinde ogen dat de vogelstand er op achteruit zou gaan en dat dat voorlopig zo zou blijven.

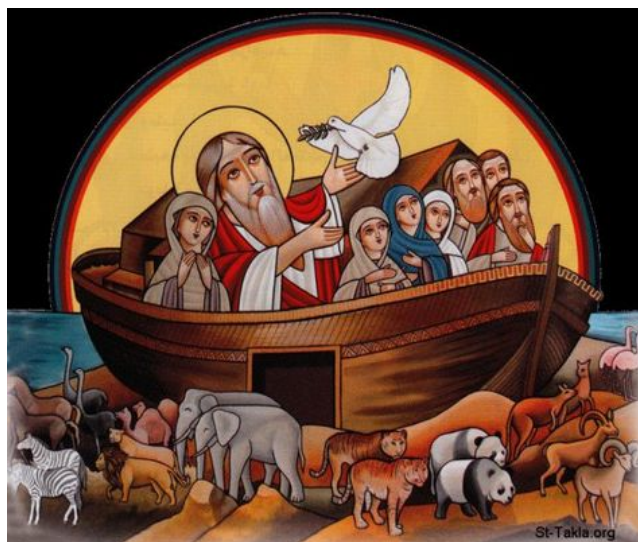
Het land van de toekomst

Ik heb twee duiven opgelaten, hij en zij
door simpelweg hun vleugels los te winden.
Ze zouden vrijwel zeker, volgens mij
moeiteloos de juiste richting vinden
naar 't land van de toekomst, 't toekomstige land.

Ik heb ze afgewacht, totdat de avond viel
maar nooit is er een spoor van hen gevonden.
Met duidelijke twijfels in m'n ziel
heb ik toen twee raven uitgezonden
naar 't land van de toekomst, 't toekomstige land.

Maar ook de raven zijn helaas nooit weergekeerd.
Ik durfde er met niemand over praten.
Omdat je tot het laatste toe probeert
heb ik toen twee mussen losgelaten
naar 't land van de toekomst, 't toekomstige land.

De beide mussen kwamen weer, maar vraag niet hoe.
Ze hebben in mijn hand de geest gegeven.
Waar glijden we in 's hemelsnaam naartoe
als er zelfs geen vogel meer kan leven
in het land van de toekomst, het toekomstige land

Jules de Korte 1974

Voor de Vietnamzondag van 29 oktober 1972 schreef Huub Oosterhuis *Een nieuw volkslied tegen de derde wereldoorlog*. Het werd gepubliceerd in een actiekrant op de melodie van het Wilhelmus. Dat was geen toevallige keuze.

Op de digitale encyclopedie van het kerklied, <https://kerkliedwiki.nl>, kunt u een enorm scala aan kerkliederen vinden met heel veel inhoudelijke- en achtergrondinformatie. Kerkmusici en theologen bezoeken in hun vrije tijd en onbezoldigd schrijfdagen om deze encyclopedie te blijven uitbreiden. Daar vinden we deze opmerking bij dit lied, dat om onbegrijpelijke redenen niet is opgenomen in het Nieuwe Liedboek, maar gelukkig wel in het eerder verschenen Tuskentiden¹:

Het lied is niet zonder meer een aanklacht tegen de oorlog maar ook een aanklacht tegen onszelf: wij zijn medeschuldig, wij zien het en ontkennen het. De vraag waarom wij onze verantwoordelijkheid niet aankunnen (durven, willen) hoort thuis in het lied van de gemeente.

Vrijheid is niet los verkrijgbaar. Vrijheid maakt ons tot verantwoordelijke mensen.

Lied tegen de derde Wereldoorlog

Wij die met eigen ogen de aarde zien verscheurd
maar blind en onmeedogend ontkennen wat gebeurt.
De oorlog is geboden, de vrede mag niet zijn.
Dat mensen mensen doden,
en wij die mensen zijn.

¹ <https://kerkliedwiki.nl/Tuskentiden/Inhoud>, 217 Wy dy't getuge binne

Wij die nog mogen leven, van hoop en vrees vervuld,
Aan machten prijs gegeven, aan meer dan eigen schuld
Wij, die God weet hoe verder, tot hiertoe zijn gespaard,
dat wij toch nooit erkennen
het recht van vuur en zwaard.

Dat wij toch niet vergeten waartoe wij zijn gemaakt,
dat diep in ons geweten opnieuw het licht ontwaakt,
dat in ons wordt herschapen de geest die overleeft,
dat onze lieve aarde
nog kans op redding heeft.

Willemien Keuning.